

Text och bild: Karl Eckhardt

Att hata Tyskland

”Antityskar” kallar de sig – grupper och individer som helst vill se Tyskland försvinna från jordens yta. Bakom slagordet ”Aldrig mer Tyskland” finns en tanke som är djupt rotad i landets moderna historia.

Det är den tyska statens projekt att ständigt skaffa mer makt, dunderar Bernd Beier.

Han är chefredaktör för veckotidningen Jungle World och ser ut på det sätt som jag föreställer mig en tysk vänsterintellektuell: avmagrad, allvarliga ögon och med en cigarett i handen. Vi sitter i tidningens redaktionslokaler ovanför en mattbutik i Kreuzberg. ”Ursäkta röran” upprepar han ideligen, och det är svårt att inte ta miste på hans ord när det ligger lådor och papper utspridda över golvet.

Redaktionen har precis flyttat från sin tidigare adress för att kunna få mer plats i de nya lokalerna på Gneisenaustrasse.

Bernd Beier är inte de små ordens man. ”Tyskland har blivit starkt nog att göra som det vill!” kan han säga utan att darra på manschetten. Men så är inte heller Bernd Beier

chefredaktör för vilken vänstertidning som helst. Jungle World är flaggskeppet i den så kallade antityska rörelsen – en brokig, men högljudd rörelse som utmärker sig genom sin kritik av den tyska staten och som samtidigt är fanatiskt lojal mot Israel. Det finns flera antityska tidningar i landet, men Jungle World är den största och den som även lyckas locka en läsekrets som sträcker sig längre än till de redan invigda.

**”Varje gång
Tyskland
är enat blir
det krig”**

– BERND BEIER

– Varje gång Tyskland är enat blir det krig. Det visar historien. Denna rädsla gjorde att många vände sig emot återföreningen, säger Bernd Beier och ser belåten ut efter att ha formulerat en bra oneliner.

Överhuvudtaget menar Bernd Beier att återföreningen var central för rörelsens uppkomst. Men för att förstå det måste vi först göra en djupdykning i historien.

FÖR ISRAEL. Ett antityskt klistermärke i närheten av Bornholmer Strasse. Att vara en hängiven Israelvän är en viktig del av den antityska ideologin.

I MAJ. Bernd Beier vid Jungle Worlds bokbord i närheten av Kottbusser Tor. Tidningen har cirka femtusen prenumeranter och femtontusen lösnummerköpare varje vecka.

Under händelserna som slutligen skulle leda fram till den tyska återföreningen i slutet av 1980-talet trädde han plötsligt fram: Günther Grass. Västtysklands högt uppburne författare, en grå eminens som under flera decennier utgjort det moraliska samvetet för ett delat folk. Han ville säga några ord. Men istället för att välkomna den tyska återföreningen, varnade han för att ett återförenat Tyskland återigen kunde komma att bli krigstörstande land. Åsynen av ett återförenat land väckte farhågan hos honom att minnen från onda tider åter skulle väckas till liv. Ett folk som gjort sig skyldigt till Förintelsen och miljontals andra människors död hade förbrukat sin historiska rätt till att ha ett land

Nu blev det inte riktigt som Grass föreställde sig det. Ingen stortysk nationalism

äntrade scenen. Det nya Tyskland uppvisade inga tecken på historisk revanschism. Landet blev så småningom en integrerad del av den europeiska gemenskapen. Men någonting fattas här. Vad menade egentligen Günther Grass med sina ord?

”Det är ett komplicerat öde att vara amerikan”, anmärkte den amerikanske författaren Henry James. Med det menade han den kluvenhet som ingår i den amerikanska själen, att inte veta sin plats i världen. Det hade lika gärna kunnat handla om Tyskland. Skrapa på den tyska trikolorens yta och du finner skulden. Bakom de stolta nationalsymbolerna återfinns detta ord som ekar av landets säregna triumfer och nederlag. Det är därför som ett tyskt deltagande i Afghanistan väckte – och fortfarande väcker – starka känslor. Och det är av samma anledning som den tyska befolkningen

under VM 2006 ställdes inför ett besvärligt problem: vågar vi vifta med den tyska flaggan? Den moderna tyska nationalidentiteten är i allt väsentligt uppbyggd kring detta: skulden och skammen kring det förflutna – och än viktigare, gottgörandet av det förflutna. Och det är kanske därför som Bernd Beier under vår diskussion ständigt återkommer till frågan om Israel.

– Vi publicerar inte artiklar som talar för staten Israels förgörande. Och inte heller artiklar som flirtar med antisionistiska idéer.

Att vara lojal med staten Israel är en grundbult för hela rörelsen, menar Bernd Beier. Men är stödet för staten Israel i själva verket inte en konsekvens av den tyska historien, att man känner ett visst ansvar för landet?

– En skuldkultur skulle jag nog inte säga att det är. Det finns en lång historia av antisemitism i Tyskland som sträcker sig tillbaka till 1800-talet.

Det är därför enligt Bernd Beier viktigt att vara ständigt vaksam mot vad den tyska staten gör. Han pekar på att Gerhard Schröder efter sin avgång som förbundskansler blev inblandad i det ryska naturgasföretaget Gazprom, något som han menar ökat Tysklands makt-politiska ställning. Men nej, helt misströstar Bernd Beier såklart inte om Tyskland. Han lutar sig tillbaka och fyrar av en ny salva, denna gång riktad mot den islamistiska fundamentalismen.

– Den är emot Israel och måste bekämpas.

Han menar att Tyskland där har spelat en positiv roll genom att ha invaderat Afghanistan och motat tillbaka talibanerna.

Så vad vill Bernd Beier? Och vad vill den antityska rörelsen? I samtalet är han

belevad och finkulturell, slänger sig med fina ord och citerar filosofer. Det är lätt att bli förförd. Jag kan till slut inte hålla mig och frågar om det överhuvudtaget är möjligt att ta ställning för Palestina utifrån den antityska världsbilden.

– Jag är inte säker på att man kan vara pro-palestinsk utan att vara emot judar, svarar han.

Jag väntar på en fortsättning. Det kommer ingen, men än en gång ser han sådär misstänkt nöjd ut.

– De är galna! De tror att fascismen finns i blodet, säger Martin Krauss och sveper sitt kaffe.

Han arbetar som frilansjournalist och bevakar främst sportfrågor, men har arbetat på olika antityska tidskrifter. Vi träffas på ett kafé, bara ett stenkast från lokalerna där Jungle World har sin redaktion. När vi sitter ner, och ser våren inta staden ute på gatan, ser han mest ut som en lugn familjefar med snälla

ögon. Det toviga vita håret och de runda glasögonen gör att han ser vänligare ut än de flesta. Men han har en vass tunga.

– Det har givetvis att göra med den tyska skulden. De tycker att de har ett ansvar gentemot Israel på grund av vad Tyskland gjorde för sextio år sedan, säger han.

– Men det får absurda konsekvenser. De tar bara ställning för israeliska hökar, aldrig den israeliska vänstern. I deras ögon ska Israel skyddas till vilket pris som helst.

Under hela vårt samtal anlägger han ett trött ansiktsuttryck. Och visst, medger han, den antityska rörelsen är tröttsam.

– Det är klart, jag är också pro-israel men jag vill inte förneka min tyska identitet för det.

”I deras ögon ska Israel skyddas till vilket pris som helst”

– MARTIN KRAUSS

TAR AVSTÅND. "Fuck your national identity". Antityskarna menar att Tyskland till följd av förintelsen förbrukat sin historiska rätt till ett eget land.

Han påpekar ständigt under samtalets gång att det är en orimlig politisk position och att det känns märkligt att en sådan här rörelse överhuvudtaget kan existera i ett europeiskt land på 2000-talet.

Men frågan är om det egentligen är så orimligt. Det är svårt att inte dra paralleller mellan den antityska rörelsen och de judar i Israel som ser sin egen

stat som en religiös hädelse. Båda anser att deras stater är illegitima och egentligen inte bör finnas till. Antityskarna baserar det på Tysklands brott mot judarna under andra världskriget, medan de "antisionistiska" judarna baserar det på att judarna är ett folk som Gud dömt till evig förvisning. Staten Israel är ett brott mot Gud, på samma sätt som det återförenade Tyskland enligt samma

jämförelse blir ett brott mot Historien.

Innan vi skils säger Martin Krauss att han som sportjournalist bevakade Davis-Cup matchen som ägde rum i Malmö förra året. Matchen då Israel mötte Sverige och som följdes av stenkastning och upplopp. Han ler i mjugg och säger att matchen fick en del uppmärksamhet inom antityska kretsar. Jag har svårt

att tolka vad det ska innebära.

Sedan betalar han mitt kaffe.

Friedrichshain. Boxhagener Platz. Polisavspärningar på alla omkringliggande gator. Det är kvällen innan första maj och vänstergrupper håller en gatufest för att ladda upp inför nästa dag. Stämningen är spänd. Polisen visiterar alla som ska in i området

och ser till att ingen bär på flaskor, stenar eller vapen. Jag beger mig in i området för att försöka hitta de mest radikala antityska grupperna – de som viftar med Israelflaggor, ofta maskerade och som till och med ser bärandet av palestinasjalar som uttryck för antisemitism.

Ett av husen bredvid gatufesten ser märkbart nött och slitet ut, röda fanor hänger från fönstren och banderoller täcker fasaden. Ockuperat. Friedrichshain och Kreuzberg har en lång historia av husockupationer. Jag träffar en av aktivisterna som har hand om huset och min första, ivriga fråga blir genast om det finns några antityskar i området.

– Nej nej, de håller inte till här, säger han.

Jag ser mig omkring i huset. En stor palestinsk fana upptar en av väggarna. Nej, naturligtvis. Här lär det inte finnas några antityskar.

Aktivisten jag talar med, en ung man klädd i svart, berättar att antityskarna inte är välkomna hit – men att de antagligen aldrig skulle dyka upp heller.

– De är rasister, säger han.

Jag blir genast nyfiken.

Rasister, hur då?

– Det finns en antitysk nattklubb i Kreuzberg där de inte släpper in personer med arabiskt eller turkiskt utseende.

Det låter som ett skämt. Med den unga mannens uppsyn röjer att han inte är den som skämtar.

– Jag har en vän som tillbringade en tid på en israelisk kibbutz. Efteråt var han helt förändrad. Han började tala om araber som djur, som antisemiter. Nu är han antitysk och vi talar inte längre med varandra, säger han.

Han plockar fram en karta över Berlin, fylld av röda streck.

– Här ska nazisterna marschera imor-

gon, säger han och pekar. Och här borta ska vi samlas.

Kvällens huvuddiskussion – morgondagens nazistmarsch genom staden. Ingen ägnar en tanke åt antityskarna. Eller som den unge aktivisten beskriver det hela:

– De är marginella, ingen bryr sig om dem.

På första maj träffar jag på Bernd Beier vid ett ensligt bokbord i närheten av Kottbusser Tor. Han är där för att dela ut gratisexemplar av *Jungle World*. "Det går helt okej", säger han.

Jag berättar att jag har träffat en del personer som varit djupt kritiska till den antityska rörelsen, att de inte har en lika vacker uppfattning om vad det innebär att vara antitysk.

– Visst. Det är trots allt bara politik, svarar han.

Och sedan säger han inget mer, samtidigt som allt fler människor kommer fram och tar ett exemplar av tidningen. De går åt som smör idag.

Journalistiken måste sluta beskriva och istället börja berätta. Det är kanske därför som jag är svag för essäistiskt driven journalistik, där man inte är rädd för långa, sirliga beskrivningar: Hellre Ryszard Kapuscinski än Robert Fisk. Tycker borgerliga regeringsbildningar är en sjukt dålig idé.